

ČETIRI GENERACIJE SALONA CVIJEĆA HERZMANSKY U ZAGREBU - domaća i strana odlikovanja i priznanja za prikazanu umjetnost u radu sa cvijećem

Nastavljajući prikazivanje priznanja poznatih zagrebačkih obrtnika, otimajući ih tako od zaborava, autor prikazuje obrt koji u Zagrebu ima također dugu tradiciju, a o kojem se, na žalost, malo piše. Obrađena su priznanja i odlikovanja poznate zagrebačke cvjećarske obitelji Herzmansky, koja pod tim imenom uspješno posluje od osnutka obrta 1925. godine do danas. Svojim uspješnim kreacijama cvjetnih aranžmana obitelj se dokazala, kako u svakodnevnom susretu s građanima grada Zagreba, tako i uspješnim međunarodnim nastupima (na izložbama cvijeća i natjecanjima), pa ne čudi niti njihova nazočnost na europskim dvorovima. Riječ je o umjetnosti aranžiranja cvijeća.

„Lijepo je to zanimanje, tko radi sa cvijećem dulje živi i uvijek je zdrav. Svaki je cvijet lijep na svoj način, nema ružnog cvijeća, samo mu cvjećar mora otkriti dušu i to istaknuti u aranžmanu ...“

(iz intervjua koji je E. K. Herzmansky dala „Zanatskom listu“ iz Zagreba, 23. prosinca 1975., a u povodu jubileja, 50 godina „zlatnog pira u radu sa cvijećem“.)

Slika 1. Gospođa G. K. Herzmansky prilikom otvorenja salona

Za poziv aranžiranja cvijeća nije bilo posebnog usmjerenja u školovanju, no Zagreb se može pohvaliti nizom svojih cvjećara, koji su bili poznati po izradi cvjetnih aranžmana, vijenaca, a posebice svadbenih buketića; takvi su bili primjerice: salon cvijeća Svoboda (koji se nalazio u Ilici nasuprot spomenika Bartolu Kačiću; zatim cvjećarnica Kobilica, koja se nalazila u nekadašnjoj Dugoj ulici (danas Radićeva ulica), cvjećarnica Katarina na uglu Draškovićeve i današnjega Trga žrtava fašizma; zatim cvjećarnica Fani u Martićevoj ulici blizu Ratkajeva prolaza, i dakako, salon cvijeća Herzmansky, koji posluje od utemeljenja 1925. godine do danas (prvo u Masarykovoj 10, a danas u Đorđićevoj ulici 3 b), dakle, neprekinuto pune osamdesettri godine.

Salon cvijeća Herzmansky

Utemeljila ga je u Zagrebu 1925. godine **Gabriela (Ella) Kaiser-Herzmansky** (rođena u Ljubljani 1889., umrla u Zagrebu 1979.). Cvjećarski je zanat izučila u Berlinu, gdje je položila i majstorski ispit 13. kolovoza 1937.

Slika 2. Svjedodžba majstorskog ispita Elle Kaiser-Herzmansky

Svoje bogato znanje i iskustvo prenijela je na svoju kćer, kao i na druge. Obrtna komora u Zagrebu na osnovi Odluke Ministarstva industrije i rudarstva kab. br. 928 od 5. X. 1945. godine, imenovala ju je za majstora ispitivača u Ispitnom povjerenstvu iz struke – proizvodnja vijenaca i buketa iz prirodnoga cvijeća.

Tradiciju vođenja salona i bavljenja aranžiranjem cvijeća uspješno je nastavila njezina kći **Gabrijela Kaiser Štrban** (rođena 1911. u Rogatcu; Slovenija, a umrla 1997. u Zagrebu). U trećoj generaciji posao je vrlo uspješno, nastavila njezina unuka **Maja Štrban Knapić**, koja danas vodi salon u Đorđićevoj ulici, sa svojom kćeri **Martinom Knapić** kao četvrtom generacijom.

Sve četiri generacije Herzmansky svojim su umijećem rada sa cvijećem postigle uspjeh i kod kuće i u inozemstvu, o čemu svjedoče brojna osvojena priznanja.

1928.

U povodu izložbe „Šegrtski radovi“ od 29. travnja do 6. svibnja 1928., održane u organizaciji Saveza hrvatskih obrtnika u Zagrebu, Ella Kaiser dobila je 28. travnja 1928. diplomu u znak pohvalnog napretka u njezinu radu.

Slika 3. Pohvalna diploma Elle Kaiser

1929.

U rujnu 1929. salon Kaiser – Herzmansky dobio je od organizatora II. Zagrebačkog zbora, Komore za trgovinu, obrt i industriju u Zagrebu i Zagrebačkoga zbora II. nagradu za arnažman izloga u povodu održavanja Zagrebačkoga zbora.

Slika 4. Diploma

Iste godine, Zagrebački zbor svojim priznanjem zahvaljuje cvjećarni Kaiser – Herzmansky na sudjelovanju na Izložbi cvijeća, voća, grožđa i povrća, odražnoj 2.-6. listopada 1929. u Zagrebu.

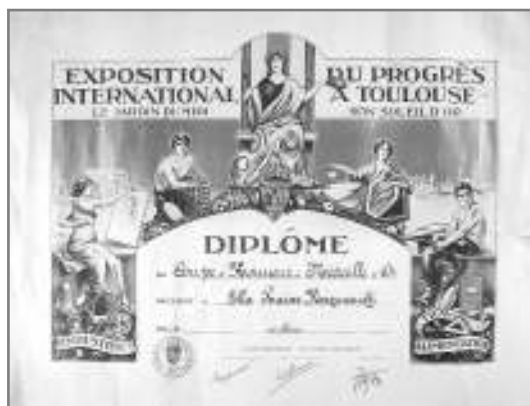

Slika 5. Priznanje

1931.

Dana 1. prosinca 1931., Ella Kaiser Herzmansky dobila je diplomu za I. nagradu na I. izložbi kakteja i sukulenata u Zagrebu, od 28. studenog do 1. prosinca 1931.

Iste godine Ella Kaiser Herzmansky dobila je na EXPOSITION DU PROGRES INTERNATIONAL A TOULOUSE, održanoj u Toulusu (Francuska), uz diplomu pokal časti i zlatnu medalju, a sačuvana je, na žalost, samo diploma.

Slika 6. Diploma

Zlatna medalja FOIRE EXPOSITION DE NICE

Godine 1931. Ella Kaiser Herzmansky dobila je u Nici (Francuska), prilikom sudjelovanja na FOIRE EXPOSITION DE NICE, zlatnu medalju.

Medalja je dvostrana, promjera 55 mm, debljine 3 mm, iz pozlaćene bronce, otkovana u stilu secesije, u okrugloj specijalnoj kutijici.

Avers: Uz rub gore tekst FOIRE EXPOSITION DE NICE, u polukružnom reljefu ženski akt u sjedećem položaju podvinute desne noge, desnom rukom pridržavajući se za naslon u pozadini, s voćem u lijevoj ruci. Oko žene su prikazani razni proizvodi, cvijeće i voće. Pokraj koljena lijeve noge ispisano je ime autora medalje P. Vautel.

Revers: Gore uz rub tekst Foire Exposition Nice, iznad zamišljenog okvira prozora, kroz koji se vidi panorama grada Nice, s grbom grada u prednjici. Oko prozora i uz rub medalje lovorov vijenac.

Kutija je okrugla, s poklopcem, na kojem je znak firme proizvođača KONINKLUKE BEGEER, Voorschoten.

Slika 7. Avers medalje

Slika 8. Revers medalje

Odlikovanje FOIRE EXPOSITION DE NICE

Odlikovanje je jednostrano, u obliku templarskoga križa, promjera 55 mm. Zlatno obrubljeni krakovi križa bijelo su emajlirani i međusobno spojeni zeleno emajliranim lovorovim vijencem. U sredini je odlikovanja okrugli, plavo obrubljeni medaljon, iz kojeg pri dnu svakog kraka izvire zlatna dekoracija. Na plavom traku medaljona tekst je: FIORE EXPOSITION NICE 1931.

U sredini je medaljona grb s krunom i crvenim dvoglavim orlom na bijelom štitu.

Odlikovanje visi o nosaču ovalno stiliziranih grančica s hrastovim i lovorovim lišćem, obješenom o ušici na crveno-bijeloj vrpci. Vrpca je od rips svile, široka 38 mm, s crvenom i bijelom prugom širine 19 mm.

Slika 9. Odlikovanje

1937.

Dana 25. studenog 1937. Ella Kaiser Herzmansky dobila je na EXPOSITION INTERNATIONALE DES ARTS ET DES TECHNIQUES u Parizu diplomu i brončanu medalju.

Medalja se, na žalost, izgubila.

Slika 10. Diploma

1956.

Brončana medalja II. sajma zanatstva u Zagrebu

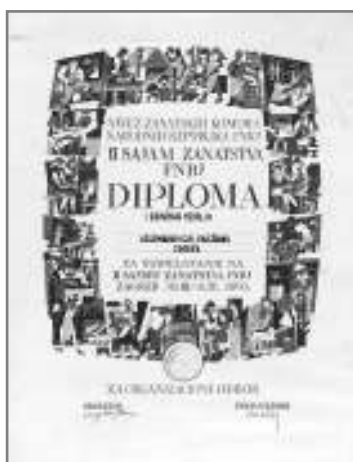
Na II. Sajmu zanatstva u Zagrebu, održanom od 30. ožujka do 8. travnja 1956. u Zagrebu, Gabriela Kaiser Herzmansky dobila je uz diplomu brončanu medalju.

Medalja je okrugla, dvostrana, brončana, promjera 70 mm, debljine ruba 3 mm.

Izrada: IKOM, Zagreb.

Avers: U sredini rubnog vijenca od znakova raznih zanata plastično je izveden lik kovača okrenutog poludesno, s desnom rukom i čekićem u zamahu, a lijevom rukom drži kliještima željezo na nakovnju. Desno od nakovnja signatura je TK, autora medalje Teodora Krivaka, gravera iz Zagreba.

Revers: Na glatkoj površini tekst u nekoliko redova / SAJAM / ZANATSTVA / ZAGREBA / 1956.

Slika 11. Diploma

Slika 12. Avers medalje

Slika 13. Revers medalje

Brončana medalja III. sajma zanatstva FNRJ

Na III. sajmu zanatstva FNRJ održanom od 13. travnja do 23. travnja 1957. Gabriela Kaiser Herzmansky dobila je uz diplomu i brončanu medalju.

Medalja je okrugla, dvostrana, brončana, promjera 70 mm, debljine na rubu 3 mm.

Izrada: IKOM, Zagreb.

Avers: Isti kao i medalje iz 1956. godine.

Revers: Na petokrakoj zvijezdi tekst u nekoliko redova III / SAJAM / ZANATSTVA / FNRJ / 1957, s obje strane riječi FNRJ po jedna je stilizirana grančica.

Slika 14. Revers medalje

1960.

Brončana medalja FLORIADE

Na međunarodnom natjecanju FLORIADE, održanom 1960. godine u Rotterdamu (Nizozemska), Ella Kaiser Herzmansky dobila je dvije brončane medalje.

1. Medalja je okrugla, dvostrana, brončana, promjera 60 mm, debljine 3 mm.

Avers: Uz rub tekst VAN KIEM TOT KRACHT, u sredini stilizacija znaka FLORIADE.

Revers: Na stiliziranom listu, gore grb ispod kojega je tekst FLORIADE 1960, u donjem dijelu gravirano ELLA KAISER-HERZMANSKY.

2. Medalja je okrugla, dvostrana, brončana, promjera 60 mm, debljine 3 mm.

Avers i revers identični su prethodnoj medalji, ali u donjem dijelu reversa ugravirano je ime KAISER – HERZMANSKY.

Slika 15. Avers medalje

Slika 16. Revers medalje

Slika 17. Revers medalje

1961.

Srebrna medalja FLOR 61, Torino

Na FLOR '61 Internacionalnoj svjetskoj izložbi cvijeća u Torinu (Italija), održanoj od 18. travnja do 15. lipnja 1961., Maja Štrban na svojem prvom samostalnom nastupu dobila je uz diplomu i zlatnu medalju.

Medalja je dvostrana, zlatna, promjera 32 mm, visi o ušici.

Avers: U sredini glava žene okrenute u lijevo, s cvijetnim vijencem oko glave. S lijeve strane uz rub riječ FLOR, a s desne strane rimska brojka MCMLXI, ispod glave riječ AUDAGNA.

Revers: Uz rub lovorov vijenac, u sredini tekst ESPOSIZIONE / INTERNAZIONALE FIORI DEL MONDO / A / TORINO / A / MAJA STRBAN.

Slika 18. Diploma

Slika 19. Avers medalje

Slika 20. Revers medalje

Zlatna medalja MOSTRA DEL FIORE, Trst 1961.

Iste godine, od 27. ožujka do 4. lipnja u Trstu je održana 8. internacionalna izložba cvijeća (8* MOSTRA INTERNAZIONALE DEL FIORE), na kojoj su Gabrijela Štrban i Ella Kaiser Herzmansky dobile svaka po diplomu i zlatnu medalju za originalnu prezentaciju cvijeća.

Medalja je zlatna, promjera 28 mm.

Avers: Uz rub tekst MOSTRA DEL FIORE TRIESTE, u zrnato obrubljenoj sredini grb grada Trsta s tekstom u dva reda TARCUSTUM, oko grba tekst.

Revers: Stilizirana orhideja, dolje uz rub oznaka finoće.

Slika 21. Diploma

Slika 22. Diploma

Slika 23. Avers medalje

Slika 24. Revers medalje

1962.

Medalja San Remo 1962.

Na 1. internacionalnoj izložbi cvijeća u San Remu (Italija), održanoj od 1. do 11. ožujka 1962., Gabrijela Štrban dobila je dvije medalje:

- zlatnu medalju s diplomom za kompoziciju posvećenu majci,
- srebrnu medalju s diplomom za kompoziciju ikebane.

Maja Štrban dobila je

- srebrnu medalju s diplomom za cvjetnu kompoziciju s bakrenim cvjetićima i lišćem.

Zlatna i srebrna medalja identične su, dvostrane, promjera 23 mm, debljine 1 mm, s ušicom gore.

Avers: stilizirana ruža, iza koje je u pozadini panorama San Rema.

Revers: uz rub od lijeva na desno 1* MOSTRA INTERNAZIONALE DI FIORI RECISI, u sredini u tri reda SAN REMO / 1-11-MARZO / 1962, dolje uz rub oznaka finoće.

Slika 25. Diploma

Slika 26. Diploma

Slika 27. Avers medalje

Slika 28. Revers medalje

Medalja MOSTRA DEL FIORE, Trst 1962.

Na 9. internacionalnoj izložbi cvijeća u Trstu, održanoj od 21. travnja do 1. svibnja 1962., Ella Kaiser Herzmansky dobila je dvije nagrade:

- počasnu diplomu za prezentaciju cvijetnog aranžmana posvećenog majčinu danu,
- srebrnu medalju s diplomom za aranžiranu osobnu konfekciju.

Medalja je identična medalji iz 1961. godine.

Slika 29. Diploma

Medalja d' oro RAS, Trst 1962.

Na 9. internacionalnoj izložbi cvijeća u Trstu, održanoj od 21. travnja do 1. svibnja 1962., Maja Štrban dobila je također dvije medalje:

- zlatnu medalju s diplomom za ikebanu, koja je, na žalost, izgubljena,
- srebrnu medalju s diplomom za kompoziciju „seoska rapsodija“.

Medalje su dvostrane, promjera 27 mm, s ušicom.

Avers: Na glatkoj površini cvijet orhideje.

Revers: U sredini zrnatog obruba tekst PREMIO / R. A. S.

Slika 30. Diploma

Slika 31. Avers medalje

Slika 32. Revers medalje

Srebrna medalja s diplomom za kompoziciju „seoska rapsodija“ identična je medalji iz 1961. godine.

Srebrna plaketa dell' ortofruitticoltura, Trst 1962.

Plaketa je na 9. internacionalnoj izložbi cvijeća dobila Maja Štrban.

Plaketa je dvostrana, pravokutna, dim. 28 x 28 mm, srebrna, s ušicom.

Avers: Na srebrnoj podlozi ljubičasto enajlirani cvijet orhideje sa zeleno emajliranim listovima.

Revers: Ispod grba grada Trsta u četiri reda tekst MOSTRA INTERNAZIONALE / DEL FIORE / E DELL' ortofruitticoltura/ TRIESTE.

Slika 33. Avers plakete

Slika 34. Revers plakete

1963.

Zlatna medalja izložbe cvijeća u Hamburgu, 1963.

U Hamburgu na međunarodnoj izložbi cvijeća 1963. godine salon Herzmansky dobio je zlatnu medalju.

Medalja je okrugla, dvostrana, pozlačena, s ušicom, promjera 30 mm, debljine 2 mm.

Avers: uz rub lijevo HAMBURG, desno JGA 1963, u sredini prikaz karavele na vodi.

Revers: u sredini stilizirani toranj sa satom, koji prikazuje vagu s obješenim vjedrima lijevo i desno, iz kojih izlaze tri tulipana, na svakom vjedru je slovo H

Slika 35. Avers medalje

Slika 36. Revers medalje

Srebrna medalja dell' Ente Rinascita Agricola, Trst.

Na 10. internacionalnoj izložbi cvijeća u Trstu Gabrijela Štrban dobila je diplomu za drugu nagradu i srebrnu medalju Zavoda za unapređenje poljoprivrede.

Medalja je dvostrana, promjera 30 mm.

Avers: Lik mlade žene okružen ružama, okrenut u desno, žena u desnoj ruci drži ružu a u lijevoj knjigu.

Revers: Uz rub obostrano su dva stručka cvijeća, voća i žitarica, u sredini tekst u četiri reda ENTE / RINASCITA / AGRICOLA / TRIESTE.

Slika 37. Avers medalje

Slika 38. Revers medalje

Slika 39. Diploma

Srebrna medalja del Garden Club – Trieste, 1963.

Na 10. internacionalnoj izložbi cvijeća u Trstu, od 20. travnja do 5. svibnja 1963., Maja Štrban osvojila je drugu nagradu i diplomu sa srebrnom medaljom za aranžman egzotična rapsodija.

Medalja je dvostrana, promjera 22 mm, s ušicom.

Avers: Uz rub tekst (nečitljiv), u sredini grb grada Trsta, ispod grba TERGESTVM.

Revers: Uz rub lijevo grančice lovora, a desno hrasta, spojene dolje vrpcom, u sredini tekst GARDEN / CLUB / TRIESTE.

Slika 40.a Diploma

Slika 40.b Diploma

Slika 41. Avers medalje

Slika 42. Revers medalje

1965.

Srebrna medalja Provincia di Trieste, 1965.

Na 11. međunarodnoj izložbi cvijeća u Trstu, održanoj od 22. svibnja do 6. lipnja 1965. Maja Štrban dobila je zlatnu medalju Provincije tršćanske, s diplomom za prikaz kompozicije „Proljeće“.

Medalja je dvostrana, promjera 21 mm, pozlaćena, s ušicom.

Avers: U sredini, iznad grba grada Trsta kruna je iz koje ide u lijevo hrastova, a u desno lovorova grančica. Uz rub s lijeve strane riječ PROVINCIJA, a s desne strane DI TRIESTE. Ispod grba desno signatura je autora SJ.

Revers: Uz rub je lovorov vijenac, unutar kojeg su riječi u dva reda MOSTRA DEL FIORE / Trieste - 1965.

Slika 43. Diploma

Slika 44. Avers medalje

Slika 45. Revers medalje

Srebrna medalja Parco di Miramare, Trst, 1965.

Na 11. međunarodnoj izložbi cvijeća u Trstu, od 22. svibnja do 6. lipnja 1965. Gabrijele Štrban osvojila je srebrnu medalju Parco di Miramare.

Medalja je dvostrana, promjera 28 mm, posrebrjena, visi o ušici.

Avers: Na glatkoj podlozi cvijet orhideje.

Revers: Tekst u više redova XI MOSTRA / INTERNAZIONALE / DEL FIORE / PARCO DI MIRAMARE / TRIESTE / 1965, u dnu oznaka fineće.

Slika 46. Avers medalje

Slika 47. Revers medalje

1966.

Medalja Sajma cvijeća u Zagrebu 1966.

Na Sajmu cvijeća održanom u Zagrebu, od 25. do 27. svibnja 1966., u organizaciji i pod pokroviteljstvom „Večernjeg lista“ iz Zagreba, Ella Herzmansky dobila je diplomu za osvojeno 2. mjesto za izloženi uzorak – vezanje zlatni pir.

Medalja je okrugla, dvostrana, od posrebrene legure, promjera 70 mm, debljine na rubu 3 mm, na žalost, izgubljena.

Slika 48. Diploma

Medalja IX. Sajma zanatstva SFRJ u Zagrebu

Na IX. Sajmu zanatstva SFRJ, održanom u Zagrebu od 16. do 24. travnja 1966., salon Herzmansky dobio je medalju za sudjelovanje.

Medalja je okrugla, dvostrana, od posrebrene legure, promjera 70 mm, debljine na rubu 3 mm.

Avers: Identičan aversu medalje iz 1956. godine.

Revers: IX SAJAM ZANATSTVA ZAGREB 1966, dolje uz rub signatura „IKOM“ Zagreb.

Slika 49. Diploma

Slika 50. Revers medalje

1967.

Zlatna medalja X. jubilarnog Sajma zanatstva SFRJ u Zagrebu

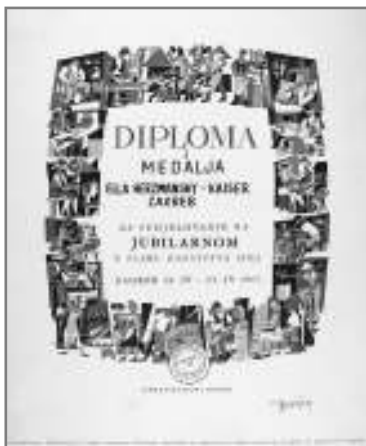
Na X. jubilarnom Sajmu zanatstva SFRJ, održanom u Zagrebu od 15. do 23. travnja 1967., Ela Kaiser Herzmansky dobila je zlatnu medalju s diplomom za sudjelovanje na Sajmu.

Medalja je okrugla, dvostrana, pozlačena, promjera 70 mm, debljine na rubu 3 mm.

Izrada „IKOM“, Zagreb, autor medalje Teodor Krivak, graver iz Zagreba.

Avers: Identičan je aversu medalje iz 1966.

Revers: Tekst u nekoliko redova X / JUBILARNI / SAJAM / ZANATSTVA / ZAGREB / 1967.

Slika 51. Diploma

Slika 52. Revers medalje

Srebrna medalja 12. internacionalne izložbe cvijeća u Trstu

Na 12. internacionalnoj izložbi cvijeća u Trstu, od 22. travnja do 7. lipnja 1967., Ella Kaiser Herzmansky dobila je srebrnu medalju za umjetnički prikaz sa suhim i svježim biljnim elementima.

Medalja je identična medalji iz 1961. godine.

Slika 53. Diploma

Medalja Sajma cvijeća u Zagrebu 1967.

Na Sajmu cvijeća u Zagrebu, koji je održan od 15. do 18. lipnja 1967., medalju je dobio salon Herzmansky.

Medalja je okrugla, dvostrana, od posrebrene legure, promjera 60 mm, debljine na rubu 4 mm.

Avers: Uz rub od lijeva u desno SAJAM CVIJEĆA 67. VEČERNJEG LISTA, u sredini stilizirani cvijet.

Revers: Uz rub gore ZAGREB GORNJI GRAD, u sredini grb grada Zagreba, uz rub dolje 15-18.VI.1967.

Slika 54. Avers medalje

Slika 55. Revers medalje

1968.

Nagradna medalja XI. Sajma zanatstva SFRJ 1968.

Medalju je dobila Ella Kaiser Herzmansky za sudjelovanje na Sajmu.

Medalja je okrugla, dvostrana, od pozlaćene legure, promjera 70 mm, debljine na rubu 3 mm.

Avers: Isti kao medalje zanatstva iz 1966. i 1967. godine.

Revers: XI SAJAM ZANATSTVA ZAGREB 1968.

Slika 56. Diploma

Slika 57. Revers medalje

Zlatna medalja Sajma cvijeća u Zagrebu, 1968.

Na Sajmu cvijeća u Zagrebu, održanom od 20. do 23. lipnja 1968., Maja Štrban dobila je zlatnu medalju za natječajni rad ikebanu.

Medalja je okrugla, dvostrana, od pozlaćene legure, promjera 60 mm, debljine na rubu 3 mm.

Avers: >SAJAM CVIJEĆA 68< VEČERNJEG LISTA, u sredini stilizirani cvijet.

Revers: Uz rub gore ZAGREB – GORNJI GRAD, u sredini grb grada Zagreba, uz rub dolje 20-23 VI 1968.

Slika 58. Diploma

Slika 59. Avers medalje

Slika 60. Revers medalje

Srebrna medalja Sajma cvijeća u Zagrebu, 1968.

Na istom Sajmu Maja Štrban dobila je i srebrnu medalju za kompoziciju vezanog cvijeća – fijaker.

Medalja je identična zlatnoj medalji.

Brončana medalja Sajma cvijeća u Sisku, 1968.

Na Sajmu cvijeća u Sisku, kojemu je pokrovitelj bio Hotel Panonija iz Siska, a koji je održan od 14. do 19. rujna 1968., medalju je dobila Maja Štrban.

Medalja je dvostrana, brončana, promjera 65 mm, debljine na rubu 4 mm.

Avers: U sredini je glagoljično slovo O, uz rub tekst SAJAM CVIJEĆA SISAK, na kracima slova tekst u više redova:

lijevo: SEGESTA / STRABON / SISCIA / SISAK / HRVATSKI / GRAD / SISSECK / SZISZAK / SISAK / / / 1941.

desno: KELT / SCORDIS / SISCIA / ROM / GOTI / VANDALI / HUNI / AVARI / SLAVENI / HRVATI / AUSTROUGARSKS / SHS / JUGOSLAV / NIJEMCI / 5. V. 1945. / SFRJ,

u sredini slova okrugli medaljon s grbom grada Siska.

Lijevo od slova dolje signatura autora medalje Želimira Janeša.

Revers: Uz rub od lijeva u desno VICTORIA* GENIVS*CIVITATIS*SISCIAE, u središnjem udubljenju, u pravokutniku nalazi se personifikacija Siscije (prikaz na reljefnoj oplati kasnoantičke rimske škrinjice).

Slika 61. Avers medalje

Slika 62. Revers medalje

Medalja GRAND PRIX za organizaciju Evropske cvjetne karavane, Sisak, 1969.

Hotel Panonija iz Siska dodijelio je Maji Štrban ovu medalju za organizaciju europske cvjetne karavane kao Grand prix hotela Panonija.

Medalja je okrugla, dvostrana, debljine na rubu 7 mm, promjera 68 mm.

Izrada „IKOM“, Zagreb.

Avers: U sredini znak sisačkog hotela „Panonija“, uz rub gore GRAND, zatim pet posuda sa stiliziranim aranžmanima cvijeća, PRIX, ispod znaka hotela tekst na traku „hotel panonija“

Revers: U sredini posuda sa cvijetnim aranžmanom, uz rub od lijeva u desno 1969 SISAK, ispod cvijetnog aranžmana signatura ŽJ, autora medalje akademskog kipara iz Zagreba Želimira Janeša.

Slika 63. Avers medalje

Slika 64. Revers medalje

Medalja Sajma cvijeća u Zagrebu, 1969.

Na Sajmu cvijeća u Zagrebu, održanom od 19. do 22. lipnja 1969., salon Herzmansky dobio je zlatnu, srebrnu i brončanu medalju.

Medalja je promjera 60 mm, debljine 3 mm.

Avers: SAJAM CVIJEĆA 69 VEČERNJEG LISTA, u sredini stilizirani cvijet.

Revers: Uz rub gore ZAGREB GORNJI GRAD, u sredini grb grada Zagreba, uz rub dolje 19.22.6.1969, dolje lijevo signatura „Š“.

Slika 65. Avers medalje

Slika 66. Revers medalje

1971.

Srebrna medalja Sajma cvijeća u Zagrebu, 1971.

Na Sajmu cvijeća u Zagrebu, od 13. do 16. svibnja 1971., salon Herzmansky dobio je diplomu s pokalom, a Maja Štrban Knapić diplomu sa srebrnom medaljom.

Medalja je okrugla, dvostrana, od posrebrene legure, promjera 60 mm, debljine 3 mm.

Avers: Uz rub gore SAJAM CVIJEĆA 71. VEČERNJEG LISTA, u sredini stilizirani cvijet.

Revers: Uz rub gore ZAGREB GORNJI GRAD, u sredini grb grada Zagreba, dolje 13.16. 5. 1971.

Slika 67. Diploma

Slika 68. Avers medalje

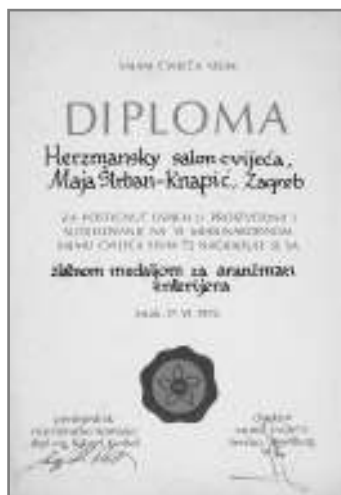
Slika 69. Revers medalje

1972.

Zlatna medalja Sajma cvijeća u Sisku, 1972.

Na Sajmu cvijeća u Sisku, 17. lipnja 1972. salon Herzmansky i Maja Štrban Knapić nagrađene su diplomom i zlatnom medaljom za aranžman enterijera.

Medalja je identična medalji iz 1968. godine.

Slika 70. Diploma

Srebrna medalja Sajma cvijeća u Zagrebu, 1972.

Na Sajmu cvijeća u Zagrebu, održanom od 22. do 25. lipnja 1972., Maja Štrban Knapić nagrađena je diplomom i srebrnom medaljom.

Medalja je dvostrana, okrugla, od posrebrene legure, promjera 60 mm.

Avers: Uz rub od lijeva u desno SAJAM CVIJEĆA 72. VEČERNJEG LISTA, u sredini stilizirani svijet

Revers: Uz rub gore ZAGREB GORNJI GRAD, u sredini grb grada Zagreba, uz rub dolje 22.25. 6. 1972.

Slika 71. Diploma

Slika 72. Avers medalje

Slika 73. Revers medalje

Medalja manifestacije “Praznik cvijeća” u Splitu, 1972.

Na manifestaciji “Praznik cvijeća” u Splitu, od 16. do 18. lipnja 1972., Maja Štrban Knapić osvojila je I. nagradu i uz diplomu dodijeljena joj je medalja, za cvijetne aranžmane – ikebana.

Medalja je jednostrana, okrugla, promjera 47 mm, srebrno patinirana, na njoj je alegorijski prikaz lica boga vjetra.

Slika 74. Medalja

Srebrna medalja Kraljevine Belgije II. reda

Temeljem svoga zaključka, belgijski kralj Boudouin dodijelio je cvječarki – aranžerki Maji Štrban kraljevskim ukazom od 18. VI. 1973. godine Srebrnu medalju II. reda, utemeljenu 3. veljače 1953.

Ukaz je pisan krasopisom na flamanskom i francuskom jeziku,

Medalja je srebrna, promjera 32 mm, s kraljevskom krunom i ušicom o kojoj medalja visi na vrpici.

Vrpca je od rips svile, širine 37 mm, u bojama belgijske zastave, tako da su sa svake strane na 5 mm od ruba žuto-crno-žute crte.

Avers: Na glatkoj površini glava je kralja okrenuta u lijevo.

Slika 75. Ukaz

Slika 76. Medalja

1981.

MEDALJA 50. TJEDAN ZAGREBAČKE MODE

Medalja je brončana, okrugla, promjera 82 mm, debljine 5 mm, u originalnom etuiju, s pripadajućom pločicom dim. 15 x 65 mm i imenom MAJA ŠTRBAN KNAPIĆ.

Opis medalje: Obostrano od sredine prema gore uz rub lovorov vijenac, na vrhu kojega je brojka 50. Ispod brojke dvije su ruke u stisku, ispod kojih je petokraka zvijezda. Ispod petokrake zvijezde grb je grada Zagreba (bez krune). S lijeve strane uz rub tekst velikim slovima: TJEDAN ZAGREBAČKE MODE. Unutar lovorova vijenca s lijeve strane UDRUŽENJE, s desne OBRTNIKA, a između toga * MODNA 1931 – 1981 REVIJA*.

Slika 77. Medalja

Treba dodati da su članovi obitelji sudjelovali na raznim manifestacijama, izložbama, raznim strukovnim sajmovima, sajmovima zanatstva, modnim revijama, o čemu svjedoči niz raznih diploma i zahvala. Članovi obitelji Herzmansky bili su ponaosob,

ili kao salon, redovito nazočni na svim sajmovima cvijeća u Zagrebu te na izložbama cvijeća u Europi, a ponajviše u Italiji.

Zna se dogoditi da nagrađena osoba nosi na ogrlici, narukvici ili lančiću umanjenice odlikovanja koje je dobila. Tako je i gospođa Maja Štrban Knapić dala izraditi posebnu zlatnu narukvicu, na kojoj je nosila srebrne i zlatne medalje osvojene na raznim natjecanjima u Italiji i SAD.

Slika 78. Narukvica

Maja Štrban Knapić izrađivala je cvijetne aranžmane, između ostalog, za englesku kraljicu, belgijskoga kralja, predsjednika SFRJ J. B. Tita, za njegovu suprugu Jovanku Broz, za potrebe protokola na Brijunima, za razne manifestacije, itd., o čemu postoji pisana dokumentacija. Između ostalog belgijski kralj Boudouin u znak zahvale Maji Štrban Knapić poslao je diplomu s odlikovanjem.

Na kraju još nekoliko fotografija predmeta koji podsjećaju na povijest salona Herzmansky:

Slika 79. Reklamni letak salona

Slika 80. Zahvala salona na čestitkama u povodu 25 obljetnice rada

Slika 81. Zahvala salona na čestitkama u povodu 30 obljetnice rada

Slika 82. Zahvala salona Herzmansky iz Ljubljane na čestitkama u povodu 50 obljetnice rada

Slika 83. Gđa Ella Kaiser Herzmansky u svečanoj toaleti, snimljena 1926. godine u poznatom zagrebačkom fotoatelijeru Mosinger

Umjesto zaključka

Može se reći da je grad Zagreb, kao i mnogi drugi gradovi diljem Hrvatske, iznjedrio niz majstora svoga zanata, koji su svoje umijeće pokazali i dokazali i diljem svijeta, ali ostali su nezamijećeni, barem u široj javnosti; o njima se, osim u određenim trenucima, nije pisalo. Ostali su samozatajni, zajedno sa svojim priznanjima, o kojima netko povremeno nešto napiše, a onda ponovno sve bude zaboravljeno, a oni ostanu sami sa svojim uspomena.

Bilješke

1. O povijesti obitelji Herzmansky

Kao vrlo stara obitelj, prvotno potječe od jednoga građanskog roda u Šleskoj već u 15. stoljeću. Godine 1557. spominje se Johann Hetmansky, a 1609. godine Sigmund Johann Herzmansky bio je vlasnik Bistritza u okrugu Iglau. Georg Franz Herzmansky građanin je Trappaua, 1681. bio je upravitelj imanja Odrau. Dana 8. studenog 1719. uz naziv „Junačkog srca“ primljen je u češki viteški stalež.

Opis grba: Na štitu od četiri polja u 1. i 4. srebrnom polju crveno je srce iznad zelenog humka. U 2. i 3. plavom polju stoji čovjek odsutnog pogleda, u zlatnoj odjeći s crvenim manšetama, pojasom i zlatnom kapom; lijevom se rukom podbočio, a desnu drži na grudima. Iznad štita je šljem, otvoren na gornjoj strani, a na njemu je kao ukras crni orao u letu. Na sredini vrha stoji čovjek koji u desnoj ruci drži srce, a lijevom se rukom podbočio. Gornji dijelovi šljema na desnoj su strani crveno-srebrni, a na lijevoj plavo-zlatni.

Slika 84. Grb

Smrću Georga Franza obitelj gubi plemićki naslov.

Johann Franz Herzmansky bio je od 1732. do 1740. kraljevski bankovni administrator u Brunnu. Karl Joseph Herzmansky bio je od 1741. do 1751. godine vlasnik imanja Okriško u okrugu Iglau. Joseph Herzmansky bio je sukmar u Odrauu. Građanska se loza širila u burnim povijesnim vremenima preko Austrije prema Sloveniji i Hrvatskoj. Tako

je Franz Herzmansky, sin Josephov, rođen 17. ožujka 1859., bio trgovac umjetninama i vrtlarskim proizvodima u Ljubljani. Kao u Zagrebu, tako i u Ljubljani postoji cvjećarnica koja njeguje obiteljsku tradiciju.

2. Kako je čitatelj mogao primijetiti, autor članka rabi na dosta mjesta ime Ella za gospođu Gabrielu Kaiser Herzmansky, jer je to ime često ispisivano na diplomama.

3. Gabrijela Kaiser, kasnije udana Štrban, majstorski je ispit položila u Zagrebu 17. veljače 1937. i stekla naziv majstora proizvođača vijenaca iz prirodnog cvijeća.

Slika 85. Diploma

4. U narodu se za svadbeni buketić uvriježio naziv bidermajer, što je pogrešno, jer aranžiranje svadbenoga buketića slijedi stil doba u kojem je nastao (barok, rokoko, bidermajer, secesija itd.). Budući da se buketići najčešće izrađuju u maniri bidermajera (što salon Herzmansky radi savršeno i danas), taj se naziv zadržao do današnjega dana.

5. INTERFLORA je svjetsko udruženje cvjećara. Organizira svjetska natjecanja u aranžiranju cvijeća; ima organiziranu mrežu dostave cvijeća po narudžbi, po cijelom svijetu, u najkraćem mogućem vremenu.

6. Školovanje za poziv cvjećara, do sada u nas, nije bilo baš uspješno organizirano. Danas se cvjećari školuju po trogodišnjem srednjoškolskom programu, koji nude srednje škole u Čakovcu, Marčan-Vinici, Osijeku, Rijeci, Šibeniku, Zadru i Zagrebu. Tijekom školovanja budući cvjećari u podjednakom omjeru slušaju teoretsku nastavu i obavljaju stručnu praksu kod majstora cvjećara. Postoji i mogućnost tromjesečnog osposobljavanja za zanimanje aranžera cvijeća putem tečaja koji u Zagrebu organizira Otvoreno pučko sveučilište. Osoba koja želi otvoriti cvjećarnicu mora imati trogodišnje radno iskustvo u toj struci i položen majstorski ispit. Dodatno školovanje za taj poziv može se ostvariti u Nizozemskoj ili Švicarskoj, a mogu ga pohađati samo najuspješniji cvjećari na državnim natjecanjima i izložbama cvijeća. Takvo obrazovanje kasnije im omogućava dobivanje statusa suca u ocjenjivačkom žiriju, što se u ovom zanimanju smatra najvišim stupnjem napredovanja.

7. Gospođa Gabriella Kaiser Herzmansky, pored brojnih natjecanja, bila je i društveno aktivna. U pripremanju i radu Društva za podizanje spomenika kralju Tomislavu

u Zagrebu, sudjelovala je u cvijetnom korzu u Maksimiru, na kojem joj je dana 9. lipnja 1919. Društvo podijelilo diplomu za I. nagradu za najljepše iskićena kola.

Slika 86. Diploma

Njezin je rad bio zapažen i na humanitarnom planu. Godine 1971. održala je u velikoj dvorani novoobnovljenog Doma zanatlija u Zagrebu, na Mažuranićeveu trgu 13, samostalnu izložbu cvijeća i aranžmana, posvećenu Tjednu borbe protiv raka, a čisti je prihod od ulaznica bio namijenjen Ligi za borbu protiv raka SR Hrvatske, na čemu joj je uz osobno potpisano priznanje zahvalio predsjednik Lige prof. dr. Ivo Padovan. Iz pera novinara „Zanatskog lista“ Š. Radovčića čitamo: "Bio je pravi doživljaj vidjeti razno ukrasno cvijeće i umjetničke aranžmane ove naše sugrađanke, koja u ovoj grani zanatstva ima bogato iskustvo i stručnu ruku. Naime, ovo je jedna od prvih javnih priredbi u lijepim društvenim i klupskim prostorijama Doma hrvatskih zanatlija."

Slika 87. Diploma

Slika 88. Diploma

Slika 89. Diploma

8. Maja Štrban Knapić 1968. godine na poziv organizatora INTERFLORE, kao jedina Europljanka, predstavljala je državu SFRJ na svjetskom natjecanju cvjećara u Los Angelesu (USA), prigodom otvorenja najveće robne kuće za prodaju cvijeća na

veliko (Flowermart) i dobila zlatnu medalju. Nakon uspješnog nastupa na INTERFLORI s aranžiranjem cvijetnih aranžmana, nastupila je u 12 gradova Sjedinjenih Američkih Država na propagiranju INTERFLORE, gdje je prikazivala umijeće izrade cvijetnih aranžmana.

Medalja je jednostrana, promjera 30 mm, s ušicom.

Avers: Na srebrnoj glatkoj podlozi zlatni je medaljon s prikazom boga Merkura u trku, okrenutog u desno. Ispod ispružene lijeve noge slova su FTD.

Slika 90. Medalja

Iste godine sudjelovala je u organizaciji II. međunarodnog sajma cvijeća u Sisku, kao i popratnih priredbi, čime je pridonijela uspjehu manifestacije i njezinoj općejugoslavenskoj afirmaciji, za što je dobila posebnu zahvalnicu Sajma cvijeća u Sisku.

Slika 91. Zahvalnica

9. Godine 1969. Maja Štrban Knapić u suradnji sa Sajmom cvijeća Sisak i sisačkim hotelom „Panonija“ organizirala je prvo natjecanje kao Europski kup u vezenju cvijeća. Tako je 18. rujna 1969. prvi put u tadašnjoj Jugoslaviji održano natjecanje cvjećara –aranžera iz Austrije, Danske, Finske, Francuske, Grčke, Holandije, Italije, Jugoslavije,

Mađarske, SR Njemačke, Norveške, Švedske, Švicarske i Velike Britanije. Natjecanje je održano u sisačkom hotelu „Panonija“.

10. Martina Knapić također se iskazala na humanitarnom planu i svojom pomoći omogućila u svibnju 2000., u sklopu djelatnosti udruge SUROPTIMIST International – Klub Zagreb Hrvatska, održavanje dobrotvornoga koncerta operne umjetnice i pedagoga Dunje Vejzović i njezinih studenata, te modne revije autorice Vesne Kincl-Murtić iz Zagreba, a u dobrotvornoj akciji – kupnji dviju proteza dvjema ženama žrtvama mina. Predsjednica Kluba gospođa Višnja Bedenko uputila joj je osobno pismenu zahvalnicu.

Slika 92. Zahvalnica

11. GENIUS (genij) – duh zaštitnik, kult genija imao je u početku privatno značenje, a kasnije je dobio javno značenje. U starih Rimljana obično je prikazivan kao mladić pokriveno glave s rogom izobilja. Imali su ga ljudi, gradovi, udruženja i države.

12. Maja Štrban dobila je 15. rujna 1967. u Stuttgartu (Njemačka) priznanje za naročite zasluge u nastojanju ostvarenja Europa – cupa cviječara.

Slika 93. Diploma

Zahvaljujem gospođi Maji Štrban Knapić na pruženoj pomoći u objašnjenjima i na podacima potrebnim za ovaj članak.

Također zahvaljujem na pomoći djelatnicama Muzeja grada Zagreba, gospođama Maji Arčabić i Marini Smokvina.

Opisani predmeti u ovom članku vlasništvo su obitelji Herzmansky, čijom su dozvolom i obrađeni, a čuvaju se u Muzeju grada Zagreba.

Slikovni prilog izradio je fotograf Muzeja grada Zagreba, Miljenko Gregl, dipl. slikar i grafičar.

Literatura

1. „Cvijećem i osjećajem protiv raka“, članak u „Zanatskom listu“, Zagreb, broj 126. od 16. III. 1971.
2. „Ljubitelji cvijeća dulje žive“, članak u „Zanatskom listu“, Zagreb, broj 238. od 23. XII. 1975.
3. „ZAŠTO POŠTUJEM ŽENE – Maja Štrban, vlasnica najstarije zagrebačke cvjećarnice – Salona cvijeća Herzmansky“, članak u tjedniku „Glorija“, autor Željko Žutelija, Zagreb, 1995.
4. I. (ili J.) Siebmacherova velika i opća knjiga o štitovima, svezak IV., IX. dio, list 144., str. 78.
5. “Ovdje gdje je sve po mom”, članak u mjesečniku “JOY” od VI./2008., autorice Astrid Werbolle, Zagreb, 2008.
6. Hrvatska enciklopedija, tom 4., Fr-Ht, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 2002.

SUMMARY

FOUR GENERATIONS OF HERZMANSKY FLOWER SHOPS IN ZAGREB

Croatian and Foreign Recognitions and Acknowledgements for Floral Art

The author continues the presentation of Zagreb craftspeople with the wish to save them from oblivion. In this article he writes about the recognition and acknowledgements awarded to the well-known Zagreb family of florists Herzmansky, which has successfully worked under that name since the foundation of their shop in 1925. The family showed their expertise through their lovely floral designs, both in everyday meetings with Zagreb citizens and in success at international presentations, so it is not surprising that they are even present at the courts of Europe.